

Nº 30-32 spelade av C. W. Medin, häradsdomare, Långtora.

31.

32.

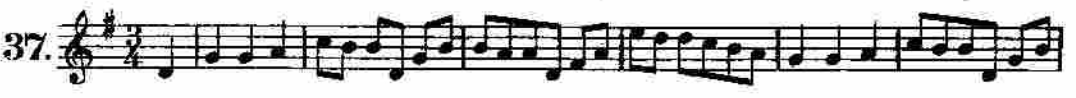
Nº 33-37 spelade av Anders Liljefors, handlande, Upsala.

33.

Fine.

D. S. al Fine.

34.

N° 38-39 spelade av C. A. Bodin, Upsala.

38. Musical notation for piece 38, measures 1-4. The piece is in 3/4 time and G major. It consists of three staves of music. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody is composed of eighth and quarter notes.

39. Musical notation for piece 39, measures 1-6. The piece is in 3/4 time and G major. It consists of six staves of music. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody is composed of eighth and quarter notes, with some triplets and grace notes.

Spelad av A. F. Frank, torpare, Jällsta.

40. Musical notation for piece 40, measures 1-3. The piece is in 3/4 time and B-flat major. It consists of three staves of music. The first staff begins with a treble clef and a key signature of two flats (Bb). The melody is composed of eighth and quarter notes.

Valser.

Spelad av August Bohlin, lantbrukare, Öster-Löfsta.

41.

Spelad av Erik Pettersson, Tobo.

42.

Uplandsvalsen.

Spelad av O. Svensk, stallmästare, Österby bruk.

43.

Spelad av Jan Andersson, hemmansägare, Villbärge.

44.

Brända handen.

Spelad av J. E. Eklund.

45.

Polketter.

N° 1-4 spelade av P. J. Bodin, sågare, Karlholms bruk.

1.

2.

3.

4.

Polketter.

Nº 5-6 spelade av C. F. Haglund, skräddare, Skå socken.

Nº 7-8 spelade av A. F. Frank, torpare, Jällsta.

8.

Spelad av E. G. Englund, Tierp.

9.

Spelad av C. H. Erlandsson, Rickomberga.

10.

Spelad av C. E. Bergström, Kulla socken.

11.

Spelad av Albin Jansson, Häverö.

12.

Spelad av J. A. Hallin, Upsala.

13.

Marscher.

N° 1-7 spelade av P. J. Bodin, sågare, Karlholms bruk.

1.

2.

3.

4.

Musical score for exercise 4, consisting of four staves of music in 2/4 time. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The music features a steady eighth-note rhythm with various melodic lines and rests.

5.

Musical score for exercise 5, consisting of four staves of music in 2/4 time. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The second staff includes first and second endings, marked with '1.' and '2.' above the notes. The music features a steady eighth-note rhythm with various melodic lines and rests.

6.

Musical score for exercise 6, consisting of five staves of music in 2/4 time. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The music features a steady eighth-note rhythm with various melodic lines and rests.

7.

Spelad av C. F. Haglund, skräddare, Skrå socken.

8.

Spelad av G. H. Gustafsson, bonde, Färentuna.

9. *Långsamt.*

Glögg - marsch.

Spelad av Karl Aug. Andersson, Upsala.

10.

Rid - marsch.N° 11-14 spelade av Gustaf Jansson, häradssdomare, Ingstarbo.

13.

14.

Spelad av A. P. Björklund, Björklinge.

15.

A set of six staves of musical notation for a march. The notation is in treble clef and 2/4 time. It features a variety of rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. The music is arranged in a single system across six staves.

Spelad av Oskar Pettersson, Björklinge.

16.

A set of six staves of musical notation for a march, starting with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The notation includes various rhythmic patterns and includes trill ornaments (trills) marked with a '3' over the notes in the fourth and fifth staves. The music is arranged in a single system across six staves.

Munga-låten.

N° 17-18 spelade av E. G. Englund, Tierp.

17.

18.

N° 19-20 spelade av Wilh. Gelotte, förman, Skutskär.

19.

20.

Nº 21-22 spelade av Aug. Bohlin, lantbrukare, Löfsta.

21.

22.

Spelad av C. O. Bodin, Upsala.

23.

Spelad av C. H. Erlandsson, kopparslagare, Rickomberga.

24.

Spelad av Carl Peter Östergren, skräddare, Hällnäs.

25.

Spelad av O. Svensk, stallmästare, Österby bruk.

26.

Marscher.

81

Spelad av O. Svensk, stallmästare, Österby bruk.

27.   Musical score for piece 27, consisting of three staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a common time signature (C). The music is a march with a steady rhythm. The first system ends with a first ending bracket labeled '1.'. The second system begins with a second ending bracket labeled '2.'. The third system concludes the piece with a double bar line.

Spelad av Albin Jansson, Häverö.

28.   Musical score for piece 28, consisting of five staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The music is a march with a steady rhythm. The second system ends with a double bar line. The third system begins with a fifth fingering mark (5) above a note. The fourth and fifth systems conclude the piece with a double bar line.

Spelad av J. A. Hallin, Upsala.

29.   Musical score for piece 29, consisting of four staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a common time signature (C). The music is a march with a steady rhythm. The second system ends with a double bar line. The third and fourth systems conclude the piece with a double bar line.

Marscher.

Spelad av Gust. Bergström, Kulla socken.

30.

Spelad av C. A. Loberg, slaktare, Öster-Löfsta.

31.

Bröllopsmarsch.

Spelad av Anders Liljefors handlande, Upsala.

32.

Gånglåtar.

Spelad av A. Holmgren, bokhållare, Vessland.

1.

Spelad av O. Svensk, stallmästare, Österby bruk.

2.

Spelad av K. Sundelius, Balingsta.

3.

Spelad av A. F. Frank, torpare, Jällsta.

4.

Musical score for piece 4, consisting of five staves of music in 2/4 time with a key signature of one sharp (F#). The melody is primarily eighth and sixteenth notes.

Spelad av Wilh. Gelotte, förman, Skutskär.

5.

Musical score for piece 5, consisting of five staves of music in 2/4 time with a key signature of one sharp (F#). The melody features a mix of eighth and sixteenth notes. The final staff includes first and second endings.

Spelad av P. Björklund, Björklinge.

6.

Musical score for piece 6, consisting of two staves of music in 2/4 time with a key signature of one sharp (F#). The melody is primarily eighth and sixteenth notes.

Spelad av J. O. Olsson, sågare, Nora socken.

7.

Spelad av Joh. Gust. Lindgren, Hällnäs.

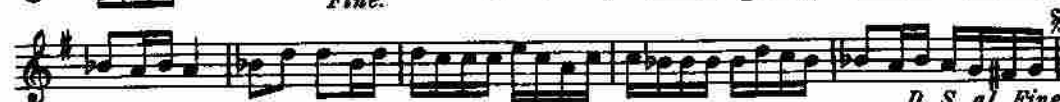
8.

Stek- och Skänklåtar.

Steklåtar.

N° 1-4 spelade av P. J. Bodin, sågare, Karlholms bruk.

Skänklåtar.

Spelad av Ang. Bohlin, lantbrukare, Löfsta.

Spelad av A. Holmgren, bokhållare, Vessland.

6.

1. 2.

Brännvinslåt.

Spelad av A. P. Björklund, Björklinge.

7.

3 3 3

Visor och danslekar.

Skarv-dansen.

N° 1-2 spelade av Wilh. Gelotte, bokhållare, Skutskär.

1.

Den, som sti - ger felt och dan - sar bred - vid skar - ven,
 han får io - ke su - pa mer i kväll Om han su - per mer, så
 kom-mer han på skar-ven. Bäst han knal-lar hem till mor & fäll.
 Tra la la la la la la la la! Tra la la la la la
 la la la la! Han kan in - te dan - sa, han kan in - te dan - sa.
 Bäst han knallar hem till mor & fäll. eller Se, han kun - de dan - sa,
 se, han kun - de dan - sa, han kan stan - na kvar till se - na kväll.

För fiol.

2.

Beväringssvisa.

N° 2-4 spelade av P. J. Bodin, sågare, Karlholms bruk.

3.

Det kling-ar i ge - vä - re - na och gläd - jen bli - ver
 stor. Vål - sig - nad va - re e - den, som - vi för kung-en
 svor. För e - den, som vi svu - rit, vi ic - ke hel - ler
 vi - ke, för fi - en - de - ska - ror, som oss vill träng - a
 på. — Lustigt går det, hur-ra ut - i des - sa fjor-ton dar.

2. Jag vill nu icke nämna
 och räkna edra fel.
 Ni, som ha kläna fingrar
 och långa sura ben,
 ni blir nu strax hemvista.
 Ni får ej kungen prisa
 med gossarna på Backen,
 som där få stanna kvar.
 Lustigt går det, etc.

3. Om någon lyster veta,
 vem visan diktat har,
 så kan ni det få veta,
 beväring är väl jag
 vid Uplands regiments.
 Mitt namn det är Jan Jansson
 i Tierps församling,
 och i Häckbo tjänar jag.
 Lustigt går det, etc.

Visor.

4.

Visor och danslekar.

Sjungen av P. F. Lundqvist, bonde, Skå socken.

5. Jag vet en flic-ka vid pass femton år med fag-ra kin-der och med
loc-kigt hår, som ha-de fars och moders tan - kar.

2. Hon gifte sig med en gammal man,
som hade penningar, men ej var grann,
som inte flickor plåga älska.

Danslek.

No 6-e sjungna av "Mor Lindros"ladugårdspiga på Kvarnbo, Läby socken.

6. Har du nå-gon an-nan så tag den, har du nå-gon
an - nan så tag den, sil - ver och guld bju - der jag dig,
tag det du fick ut - av mig, tag dig en ann'.

Trettondagsvisa.

7. Go - de mor - gon, go - de mor - gon, bå - de fa - der och
mor, go - de mor - gon, go - de mor - gon, bå - de fa - der och
mor. Vi öns - ka E - der ai - la en fröj - de - full Jul, vi
öns - ka E - der ai - la en fröj - de - full Jull

2. När Jesus blev födder i Betlehems sal,
! då lyste för honom en stjärna så klar.!

3. O, att jag finge följa den stjärnan i dag, !
! som lyser oss vägen till himmelens sal.!

Spelmansvisa.

8. Vi är kom-na ut - i flic-kors land, vå - ra brö - der!
Ge vår ro - li - ga spe-le-man allt vad ni vill, allt vad ni kan, allt

ef-ter E-der go-da vil-ja. Tack och tack skall gossen ha
 för den skänk och gå-va. En vac-ker flic-ka skall han ha, på
 ar-men skall han so-va. Vi ä kom-na i-från Eng-e-land.

Danslek.

9.

In-te är hon just så fas-ligt lång, men hon har ett par tåc-ka
 ö-gon. Där-till ha-ver hon en stol-ter gång. *)
 Sjung, sjung, var gla-de-lig,
 lil-la vännen är be-ha-ge-lig! Sjung, sjung och var gla-der!

2. Kyss och klappa och tag i hand
 och se, och se vad du har vunnit.
 Du har vunnit dig en vän så kär,
 den du så länge eftersprungit.
 Sjung, sjung, var gladelig,
 lilla vännen är behagelig!
 Sjung, sjung och var gläder!

*) Denna versrad kunde mor Lindros ej minnas.

Visor.

N° 10-11 sjungna av Anders Liljefors, handlande, Upsala.

10.

O, tys-ta en-sam-het, var skall jag nö-jen fin-na?
 Bland sorg, som ing-en vet, skall mi-na dar för-rin-na. En
 bör-da tung som sten mig föl-jer vart jag går, bland
 tu-sen finns knappt en, som kär-lek rätt för--står.

11. Musical notation for song 11, consisting of three staves in G major and 3/4 time. The melody is simple and rhythmic.

Och sko - ma - karn och sko - lå - dan och läs - te - knip - pan och
pin - ne - syn och sö - la - hand - sken och lum - me - ring - en och
klap - pa flic - kor - na i må - ne - sken.

Sjungnen av fru Maria Margareta Liljefors, Upsala.

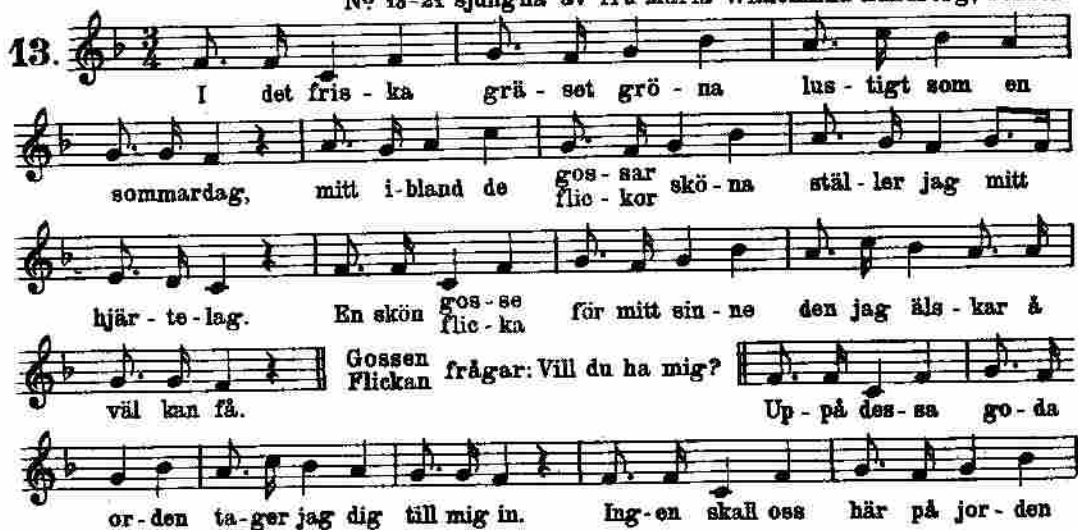
12. Musical notation for song 12, consisting of four staves in G major and 3/4 time. The melody is simple and rhythmic.

Lil - la vack - ra flic - ka, om du vill hö - rer dig mitt he - la
hjär - ta till. Du är ung och tro - gen och till kär - lek mo - gen,
tyc - ker om att va - ra häv och gill, du är ung och tro - gen
och till kär - lek mo - gen, tyc - ker om att va - ra häv och gill.

2. Minns du, hur vi lekte alla dar
smekande varann som mor och far.
I Redde ler med handen,
byggde hus i sanden.
Ack, hur lätt och lyckligt livet var.!

Danslekar.

Nº 13-21 sjungna av fru Maria Wilhelmina Lundberg, Tensta.

13. Musical notation for song 13, consisting of five staves in G major and 3/4 time. The melody is simple and rhythmic.

I det fris - ka grä - set grö - na lus - tigt som en
sommardag, mitt i - bland de gos - sar skö - na stäl - ler jag mitt
flic - kor
hjär - te - lag. En skön gos - se för mitt sin - ne den jag äls - kar å
flic - ka
Gossen frägar: Vill du ha mig?
väl kan få. Flickan
Up - på des - sa go - da
or - den ta - ger jag dig till mig in. Ing - en skall oss här på jor - den

skil - ja från var - an - nan sin, förr - än dö - den up -
 på oss kom - men och se - dan gla - set har run - nit ut.
 Först vin - ter, sen som - mar, sen är å - rets sis - ta slut.

14.
 Här kom - mer Slink - E - rik, den - sam - me här - om.
 Han he - ter Sven Lars - son, den - sam - me här - om.
 Och jag seg - la' och jag vann, och jag seg - la' och jag vann.
 Bäst som jag seg - la', så seg - la' jag i land. Gick jag mig på
 gol - vet med mi - na ben så vi - ta. Vem skall e - der sä - ja,
 vem skall e - der svi - ka. E - rik den ri - ka, han skall e - der
 svi - ka. Fram, fram du E - rik, du est ö - ver - dåd. Jag
 är väl fing - en då - re fast de mig så kal - la, jag är väl ing - en
 äk - ta man bland de jungfrur al - la. E - rik den ri - ka,
 han skall e - der svi - ka. Fram, fram du E - rik du est ö - ver - dåd

15. Få - ge - len i skogen han sjung - er var dag gos - sen, min
flic - kan,

 vän och jag vi ska bli äk - ta par, hå - hå - hå, nå - nå - nå gos - sen och jag

2. Kransen, som jag fick av dig,
sätter jag på min hatt.:
Kärleken är så fast,
jag tänker dag och natt,
hå - hå - hå, nå - nå - nå
fast på min hatt.

3. Tokig den, som litat på
gossarnas }
flickornas } prat.:
Gossorna }
Flickorna } äro falska troll,
jag ger dem hin i våld,
hå hå hå, nå nå nå,
gossorna }
flickorna } äro troll.

16. Ald - rig har jag haft så ro - ligt förr som när jag skul - le sta å

 fri - a, ald - rig har jag haft så ro - ligt förr som

 när jag skul - le sta å fri - a. Å när jag får den

 jag vill ha, så re - ser jag till Ska - ra. Å Ska - ra.

2. Och prästen han skall viga oss ihop
och klockaren skall säga amen.:
1: Och kyrkostöten skall ge ett rop,
att vi äro, komna samman.:
1 2

Visor.

17. Se so - len i ha - vet, hur här - ligt han sig hö - jer! Hur

 här - ligt han sig hö - jer, hur här - ligt han sig hö - jer!

 Se so - len i ha - vet, hur här - ligt han sig sän - ker! Hur

 här - ligt han sig sän - ker, hur här - ligt han sig sän - ker!

18.
 Stäckars den, som är en dräng bit-ti upp & sent i säng, ja

 den må va-ra en rik-tig träl om det ska va-ra väl.

2. Husbond sitter i kammarn sin,
 dricker sin toddy från morgon till kväll,
 och aldrig så får jag en endaste tår
 på hela Guds långa år.

19.
 Det var en gång jag dröm-de en dröm så himmelskt skön. Jag

 jor-den helt för-glöm-de lik-som för-sänkt i bön, jag

 jor-den helt för-glöm-de lik-som för-sänkt i bön.

2. Och hönen hän mig förde
 på lätta vingar små.
 † Jag drömde att du vilade
 i famnen min. †

3. Det var en lördagsafton
 jag väntade på dig.
 † Jag väntade så länge,
 tills klockan slagit ni. †

4. Det var en söndagsmorgon
 jag klädde uppå mig,
 † för att till kyrkan gånga
 & där få träffa dig. †

5. När som jag kom till kyrkan,
 så var du intet där.
 † Då föll det mig i sinne
 du har en annan kär. †

6. När som jag gick från kyrkan,
 då tänkte jag som så:
 † Ack, om jag kunde levande
 i graven nedergå. †

20.
 En her-re-man så stolt och bäld, som äg-de

 tun-nor guld och fle-re hem-man i sitt

 våld, fick se en flic-ka huld bland par-kens

 stam-mar en-sam stå och ta-la-de till hen-ne så:

2. Mitt vackra barn, vad heter du?
Säg mig ditt ljuva namn!
Kom sätt dig vid min sida nu
i skogens blomsterfamn,
vi vilja språkas vid en stund
förtroligt här i enalig lund.
3. Mitt namn är Elin, men jag får
ej längre dröja här,
ty dagens sol snart nedergår
och jag skall plocka bär,
i korgen, som jag har åt mor
väntande i hyddan bor.
4. Hör Elin, ingen flicka skön
och söt som dig jag sett.
Kom vila i mitt öppna sköt!
Jag beder dig om ett:
Giv mig en enda liten kyss,
var inte rädd, ej någon lyss!
5. O, nej jag lovat har vid Gud
att ingen kyss ge bort,
förrän den dag, jag skall stå brud,
och det sker inom kort
och då skall Gustaf hava den
från barndomen han är min vän.
6. Vad du är barnslig, blyg och durr,
som sådant pjollra kan.
Din Gustaf vet ju ej därom,
ej heller någon ann.
Du skall få penningar, se här:
Låt mig nu få, vad jag begär.
7. O nej, o nej, jag är ej fal
för penningar och guld,
de hjälpa ej för samvetskval
och spe och evig skuld.
Ett fredat bröst är mera värt,
det har jag i katekesen lärt.
8. O hör, din Gustaf fattig är:
Ett torp jag honom skänkt.
Och heligt inför Gud jag svär,
du har min ära kränkt!
Det torpet tager jag igen,
lev sen i sorger med din vän!
9. Gör som du vill, jag lever säll
om än bland snö och is.
I ödemarken i ett tjäll,
jag leta skall min spis,
blott jag vid Gustafs sida får
framleva mina levnadsår. :|
10. "Ej hjälper smicker eller hot,
men vet i alla fall,
om än det ock skall ske med knot
en kyss jag taga skall,
och till mitt hjärta trycka dig
förrän du slipper ifrån mig.
11. "Jo pyttsan," med en sidoblick
gav Elin skälmakt till svar.
Hon kastade sin korg och gick,
med den stod herren kvar
och suckade: "En narr är den,
som gäckar kvinnotroheten."

21.

I min ung - dom det ro - a - de mig att sjung - a fast - än
sor - gen till hjär - tat mig går. Och den blomst - ran - de ung - dom för -
kun - nar hur de världs - li - ga nö - jen för - går. Och den går.

2. Aldrig kommer de nöjsamma dagar,
som i nöjen framflutit för mig.
! : Då en vän jag med oro skall sakna
och med ångslan framleva min tid. :|
3. Linden grön gick jag ut att beskåda
för att lugna och roa mitt sinn.
! : Men för mig fölle tankar så svåra
att förtvivlan bestörtade mig. :|

Danslek.

Sjungen i Upsala på 1870-talet.

22.

Hej, hej, du mo-di-ga gos-se på den tid jag håll dig kär,
 en gång men ald-rig mer jag dig be-gär. Du har tänkt att
 nar-ra mig, nar-ra mig, men nu skall jag lu-ra dig,
 lu-ra dig. Du skall själv få stå och se, stå och se,
 vem min kä-res-ta skall bli. Se här är vän-nen, den bäs-ta
 som mitt hjär-ta mån-de fäs-ta, så i li-vet
 som i dö-den den bäs-ta. Och pep-par, in-ge-fä-ra,
 la-ger-rot, och pep-par, in-ge-fä-ra, la-ger-rot och
 ta din kä-ring och drag till skogs du som and-ra.

Barnvisa.

Sjungen i Upsala på 1870-talet.

23.

Up-på en gren en krå-ka sim-sa-lu-sam-ba-sam,
 sim-sa-lu-sam-ba. Up-på en gren en krå-ka satt.

2. Så kom en liten jägare simsa....	5. Så stekte han lilla kråkan simsa....
" " " " " dit.	" " " " " i smör.
3. Så sköt han lilla kråkan simsa....	6. Så åt han lilla kråkan simsa....
" " " " " ned.	" " " " " opp.
4. Så tog han lilla kråkan simsa....	7. Så är nu denna visan simsa....
" " " " " hem.	" " " " " slut.

Visor och danslekar.

Spelad av Gustaf Bergström, Kulla socken.

24.

The musical score for piece 24 is written on four staves. The first staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. The melody is composed of eighth and sixteenth notes. The second staff features a repeat sign. The third and fourth staves continue the melody with various note values and rests. The piece concludes with a double bar line and repeat dots.

Vall-låtar.

1. *Måttligt fort.* Spelad av Wilh. Gelotte, förman, Skutskär.

Fortare.

Långsamt.

2. Spelad av P. J. Bodin, Karlholms bruk.

3. *Långsamt.* Spelad av Gustaf Janson, häradedomare, Ingstarbo.

Små korna vå-ra, små kor-na vå-ra o - - o - -

o - - - - - *Fine.*

Fortare.

(Vallflickan sitter på tuvan och sjunger.)

Kalven svarar: Kon svarar: Kon svarar:

Ki-lis-se-ko! Ki-lis-se-ko! Ki-lis-se-lis-se-lis-se-ko! *D. C. al Fine.*

Tryckt i Dybecks "Runa" 1885.

4.

Sjungen av fru Ingrid Eriksson, Östervåla.

5.

Ko - ko - - ne kom! Ko - ko - - ne kom! Ko -
 ko - ne, ko - ko - ne, ko - ko - ne, ko - - - ne, ko -
 o - - - - - ne.

Sjungen av Anders Liljefors, Upsala.

6.

Ko - ko - ner! Ko - ko - ner!

UPPGIFTER OCH ANMÄRKNINGAR TILL MELODIERNA.

Polskor.

N:o 1—34 äro upptecknade av fil. kand. Gunnar Norlén efter Per Johan Bodin, nyckelharpspelare, född $\frac{6}{2}$ 1855 i Gårdskär, Älfkarlehy socken. Bodin började spela vid 8 års ålder och hade till läromästare den framstående harpspelaren David Skärberg, född 1811 i Gårdskär, en av »Byss-Kalles» (se förordet) lärjungar och av många ansedd som hans förnämste efterträdare. De första 20 av följande polskor härstamma från »Byss-Kalle».

1. Denna polska hörde Per Person Menlös (berömd fiölspeleman från Hedesunda i Gästrikland) »Byss-Kalle» spela, när Menlös var 14 år gammal, och han gick sju mil för att lära sig den.
2. Kallas »Sparven». »Sparvpolskor» finnas i Nils Anderssons låtsamlingar från Dalarna och i K. P. Lefflers samlingar från Ångermanland, men någon likhet mellan dessa och »Byss-Kalles» polska förefinnes icke.
3. Kallas »Lärkan»; liksom föregående är denna polska anmärkningsvärd genom sina plötsliga växlingar mellan dur och moll.
4. En typisk mollpolska, vilka i allmänhet äro mindre vanliga i Upland; möjligen härstammar den från annat landskap.
5. Denna polska, kallad »Storpolskan», torde vara en äkta »Byss-Kalle»; hans polskor ha i allmänhet något storvulet, friskt och festligt över sig.
6. Första repressen är 9-taktig, en hos »Byss-Kalle» ovanlig företeelse; hans melodier utmärka sig annars för regelbunden byggnad.
7. Kallas »Branten»; förmodligen skola de »branta» hopp, som melodien gör, åskådliggöra namnet; även här plötsliga växlingar mellan dur och moll.
8. Kallas »Tranan»; måhända vill första takten »illustrera» tranans höga, spinkiga ben.

10. En av »Byss-Kalles» mera bekanta polskor, kallad »Byggna'n», om vilkens tillkomst följande berättas: Då Älfkarleby klockstapel en gång skulle repareras, gingo »Byss-Kalle» och byggmästaren och suddade, så att arbetet gick trögt. Byss-Kalle slog då vad med byggmästaren, att han skulle göra en ny polska, lika fort som reparationen blev färdig och det blev »Byggna'n». Varianter på polskan finnas hos andra uppländska spelmän.
13. Kallas »Isbrytaren». Om dess tillkomst berättas följande: »Byss-Kalle» låg infrusen med sin pråm vid Skutskär, och när de lossade pråmen, tyckte han, att isstyckena »låto så konstigt» att han måste skildra det i toner. — Denna polska finnes i A. G. Rosenbergs »Svenska danspolskor» 2:dra samlingen, n:o 48.
14. Kallas »Grönsiskan».
16. Denna polska kallas »Storsvarten n:o 1», varav den följande, »Storsvarten n:o 2» är en variant; första repressen i n:o 1 är till byggnaden oregelbunden i det den består av 2 5-taktiga perioder. Polskan finnes som n:o 10 i Rosenbergs ovannämnda samling. »Storsvarten» säges ha tillkommit så, att då en gång en häst icke förmådde dra upp sitt lass för Älfbanken vid Karl XIII:s bro i Älfkarleby, satte sig »Byss-Kalle» upp på lasset och spelade denna polska: den livade hästen så, att han drog upp sitt lass. Hästen var svart — därav polskans namn.
17. »Storsvarten n:o 2». Se föreg.
20. En mollpolska, kallad »Västanmadspolskan» obekant av vilken anledning.
24. En i Upland vanlig polsktyp av mazurka-karaktär och som ofta går under benämningen »nigarepolska».
25. Se föreg.
26. Till de 4 första takterna finnas i behåll följande ord:
 »Alla flickor gifta sig i år
 men jag skall vänta till åres».
27. Kallas »Tröskverket».
28. Första repressen och första delen av andra repressen typisk »nigarepolska»; går under namnet »Uplandspolskan» jfr Rosenberg I n:o 27 och Bagge: Polskor från Upland och Södermanland n:o 21. Lär härstamma från Gås-Anders. (Se förordet).
29. Kallas »Gök-polska»; följande ord finnas:
 »Gucku» sa' göken satt i toppen
 »Klappa mig, det gör så godt i kroppen»
 tra-la-la-la. etc.

Finnes i Rosenbergs samling, del II, n:o 105, och i Nils Andersson Dalasamling n:o 996, liksom hos flere uppländska spelmän.

31. Kallas »Abborrhålspskan»; härstammar från Bodins läromästare Skärberg.
32. Härstammar liksom föreg. från Skärberg.
33. Första reprisen tillhör en mycket spridd polska, som i det svenska Finland kallas djävulspolskan. Se Otto Andersson. *Djävulspolskan i Brage VII* (Helsingfors 1913) och Nils Dencker *Den finländska djävulspolskan i Sverige i Budkaveln* årg. VII n:o 4 (Åbo 1928).
34. Härstammar från spelmannen Gustaf Strutz i Ingbo, Nora socken.

N:o 35—41 äro avskrivna ur organisten Mats Wesslén i Öster-Löfsta melodisamling, vilken av handl. Gustaf Wesslén i och för avskrift ställts till förfogande. Närmare uppgifter om Mats Wesslén, (se förordet).

35. Sannolikt en av »Byss-Kalles» polskor.
38. Spelades när kronan dansades av bruden. Jfr Rosenberg II n:o 9.
39. Jfr Rosenberg II n:o 81.
40. » » » » 19.
41. » » » » 3.

N:o 42—49 äro upptecknade av fil. kand. Gunnar Norlén efter häradsdomare Gustaf Jansson, Ingstarbo, Öster-Löfsta, född därstädes 1852. Jansson tillhör en äkta spelmansläkt, i det så väl hans far, farfar som farfars far voro berömda nyckelharpspelmän. Själv började han vid 8 års ålder spela harpa, senare även fiol. Vid 20 års ålder övergick han till dragspelet. I början av 1900-talet tog han åter fram sin harpa och började uppliva de gömda skatter av gamla låtar, som han lärt som barn. »Nu har» sade han »harpan åter blivit mitt käraste sällskap som en vederkvickelse efter arbetets mödor.»

42. Följande text sjöngs till denna polska:

Lyft opp dom
och dunk ner dom
och så gör dom i Bodarna.
Tri supar ska pojken ha
ja, tri supar ska pojken ha
en frukostsup
och en middagssup
och en liten sup till aftonvard.

43. Sjungen av Janssons mor med följande text:

»Skicka bud, ja, skicka bud
till bakstusnickarn i Viksta
att han kommer och är så god
och gör katten en likkista.
Ty nu är katten död, ja död,
och nu är katten död, ja död
och nu är katten döder.

44. Har möjligen varit en danslek. Jfr Rosenberg II n:o 56. Följande text, som dock innehåller en rad för mycket för att passa till melodien, meddelades av Jansson:

Gossarna:

Och när vi komma till vår danseby
så slog vi eld uppå vår pipa
då får vi höra på spel och sång
då tycker ni att vi är för vrång
och strax så ska vi från er vika.

Flickorna:

Nej, kära gossar, ni ska bli kvar
ni ska bli kvar när oss länge.
Ty inte skall det tryta mat
ej heller skall det tryta brännvin.

Jfr *Svenska fornsånger* n:o 56 »Det står ett träd på min faders gård».

45. Spelad av Janssons farfars far, Jan Ersson. Följande text sjöngs:

Och ingen har sän'a hästar
som en uti Lingo by
kör i lunken,
kör i traven
och kör mest i fyrsprång.

46. Kallad »Excellensen Carl de Geers polska» emedan Exc. de Geer, Löfsta Bruk, aldrig deltog i midsommardansen förrän denna polska spelades. Jfr *Öster-Färnebo* av K. P. Leffler (Sv. landsmålen och sv. folkliv) XVIII. 7.
47. I andra repisen skola sextondelsfigurerna föreställa stålhammarens slag vid Åkerby bruk, varför polskan, som spelats och antagligen även komponerats av »Byss-Kalle», kallas »Åkerby-stålet».
48. Sjöngs med följande text:

I hela socknen finns det ingen krog
ja, ingen krog ja, ingen krog.
Och därför sliter man ju mindre skor
sum tralleralleralleralla
men tacka vet jag Göteborg
där finns det krogar vid alla torg
där glömmes man bort livets sorg
och stiger genast in på krogen.

49. Sjöngs med följande text:

Och den som hade sig en så brännvin
 en famn flickor
 en val strömming
 och en tunna öl.
 Då resa vi från Skuttunge
 till Huddunge
 med friskt humör.
 Och denna visan hon är ej lång
 jag kan väl sjunga om 'na en till gång.

N:o 50—57 äro upptecknade och spelade av Wilhelm Gelotte, Skutskär, Älfkarleby socken, förman, född 1859 vid Älfkarleby bruk. Han började spela fiol 8 år gammal och spelade vid 10 års ålder första gången på bröllop. Gelotte har flera av »Byss-Kalles» och »Gulamåla-Vitens» (se förordet) låtar på sin repertoar; han har även själv komponerat polskor, valser m. m.

50. Efter Gustaf Strutz, berömd spelman från Ingbo, Nora socken.

51, 52. Efter »Byss-Kalle», den senare kallad Brudpolska.

53. »Gula-Måla-Polskan», efter »Gulamåla-Viten». Jfr J. Bagge, Gotland n:o 20.

54. Efter Jonas Lärka (»Lärkjonas») från Hedesunda, framstående fiolspelman på 1850—70 talet.

55. Kallad »Skomakarepolskan». Efter »Satz» från Löfsta.

56. Efter »Byriln» Anders Jonsson från Ön, Hedesunda; polskan torde nog härstamma från Dalarna.

57. Komposition av Wilhelm Gelotte.

N:o 58—62 äro upptecknade av kamrer Georg Bladini efter fiolspelmannen C. F. Haglund, skraddare, född 1847 i Hillersjö socken, Svartsjölandet.

59. Denna polska torde knappast vara uppländsk, finnes dock hos en annan spelman, K. E. Ekblom i Gamla Upsala.

60. Efter »Blinda Kalle». Jfr hambopolkett av G***** (prins Gustaf), tryckt i Weller, Saml. av Valser etc. häfte 10 n:o 6.

61. Kallad »Hönspolska».

N:o 63—68 äro upptecknade av musikdirektören, kand. Wilhelm Lundgren, efter Jan Olof Olsson, sågare, född 1861 i Östa by, Nora socken; har lärt av fadern, som var en känd bondspelman (fiol).

64. Efter fadern; enl. uppgift av upptecknaren skall polskan föreställa en låt för vallhorn; jfr takterna 3 och 6 där kon »svarar»; polskan företer tecken till »dorisk» kyrkotonart; härstammar möjligen från Dalarna, liksom även föregående.
65. Jfr Svenska låtar, Hälsingland I n:o 22, där den går under namnet »Röda lifstycket».
66. Efter Gustaf Strutz. Jfr Nils Andersson, *Skånska melodier* n:o 377, 380 och 416, samt Svenska låtar, Hälsingland I n:o 90.

N:o 69—75 äro upptecknade av fil. lic. Pontus Liljefors efter fadern, handlanden Anders Liljefors, född 1813 i Ehbrentuna socken.

69. Denna polska är måhända ej uppländsk; finnes dock i en »polskbok» i Musik. Akademiens bibliotek (Stockholm) daterad 1864 och innehållande 202 polskor; på titelbladet står: »enl. uppgift af Rydberg, orgelnist i Upland». Varianter av polskan finnas dessutom i finska tidskriften *Brage* 1913—1916 i Starks polskor n:o 50, 51. Dessutom i handskrifterna till Svenska Forn-sånger II, 227, Svenska polskor, n:o 43 från Södermanland, vidare i Rosenberg I n:o 234 och i Nils Anderssons *Skånska melodier* 234.
70. Finnas även i ovannämnda polskbok i Akademiens bibliotek, där den först förekommer som »tema» i förenklad form och därefter 7 variationer. Varianter i förenklad form förekomma även hos flere uppländska spelmän. I Nils Andersson, *Dalasalning* finns den som n:o 1 000.
71. Jfr Svenska låtar, Hälsingland n:o 26, där den kallas »Dellens vågor»; jfr Bagge, *Östergötland* n:o 40 och Rosenberg III n:o 25.
74. Till första reprisen finnes följande text:
- »Kom du Kersti så vilja vi svänja
ser jag rätt på dig så har du nog lust».
- Polskan förekommer i varianter hos flere uppländska spelmän. Jfr Fredin: *Gotlandstoner* n:o 336.
75. Jfr Traditioner av svenska folkdanser IV, n:o 18, och Kulldansen i Runa, år 1845 sid. 34.

N:o 76, 77 äro upptecknade av musikern Olle Gille efter spelman E. A. Loberg, slaktare, Öster-Löfsta; farfadern, fadern och 3 bröder äro spelmän; polskorna enl. uppgift härstammande från »Byss-Kalle».

N:o 78—80. Upptecknade av ovannämnde Gille efter f. d. folkskolläraren, or-

ganisten J. Eklund, Åkerby, Jumkils socken; polskorna härstamma från Bälinge och Vittinge.

N:o 81, 82 äro upptecknade av fil. kand. Gunnar Norlén efter klarinettspelmannen August, Ferdinand Frank, torpare, född i Vängsta, Jällsta socken, 1835. Fadern var fiolspelare.

N:o 83, 84, äro upptecknade av musikdirektören, kand. Wilhelm Lundgren, efter fiolspelman J. A. Hallin, född i Biskopskulla 1843. N:o 83 har Hallin lärt av sin far (född 1803); den visar tecken till mixolydisk kyrkotonart. Första rep. av n:o 84 jfr Rosenberg I n:o 37 och Bagge, Östergötland n:o 75 samt Skånska melodier (Nils Andersson) n:o 92.

N:o 85. Upptecknad av W. Lundgren efter fiolspelmannen Gustaf Bergström, Kulla socken, född 1895; har lärt till stor del av fadern Carl B., född 1839.

N:o 86, 87. Upptecknade av Gunnar Norlén efter fiolspelmannen August Bohlin, lantbrukare, född 1877 i Försäter, Löfsta socken. B. tillhör en äkta gammal spelmanssläkt; hans far, farfar, farmors far och farmors farfar voro väldiga spelmän, nästan lika ansedda som »Byss-Kalle» på sin tid. B. började spela vid 12 års ålder och spelar nästan uteslutande låtar, som gått i arv i slakten.

N:o 88. Upptecknad av F. N. Lindgren, Björklinge, efter nyckelharpspelaren A. P. Björklund, Lisselbo, Björklinge socken. Polskan lär härstamma från Anders Ljungkvist, »Gås-Anders» kallad (se förordet), en spelman, nästan lika berömd som »Byss-Kalle». Jfr Svenska låtar, Hälsingland n:o 92.

N:o 89. Upptecknad efter fiolspelmannen J. T. Jansson, Älflösa, Fittja socken. Jfr Rosenberg II, n:o 53; möjligen härstammande från »Byss-Kalle».

N:o 90. Upptecknad av Ragnar Schöblom efter fiolspelmannen, Albin Jansson, Häverö. Polskan härstammar från »Marsätrarn», spelman Ekström, i Marsätra.

Valsar.

N:o 1—10 äro upptecknade av fil. kand. G. Norlén efter P. J. Bodin, Karlholms bruk.

1, 2. Härstamma från »Byss-Kalle».

7. Kallas »Träskovalsen».

9. Jfr Skånska melodier N:o 191. I en sörmländsk notbok omtalas, att denna vals skall ha komponerats av G. Sandberg.

10. »Gulamåla-Vitens Vals». Gulamåla-Viten var en mycket berömd spelman från Gålarmora by i Valö socken, Roslagen (se vidare förordet).

N:o 11—14 äro upptecknade av kamrer Georg Bladini efter fiolspelmanen C. F. Haglund, skräddare, född 1847 i Hillersjö socken, Svartsjölandet.

11. Kallas Sorunda-valsens och torde väl härstamma från Sörmland.

12. Kallas Kungsberga-valsens efter en by i Färentuna socken, Svartsjölandet.

13. Kallas »Lärkan»; valsens skall måla lärkans uppflygande (1:sta repressen), lärkans drill och nedflygande (2:dra repressen).

N:o 15, 16 äro upptecknade av kamrer Bladini efter fiolspelmanen P. F. Lundqvist, boende i Söderberga, Skå socken, Svartsjölandet.

N:o 17—19 äro upptecknade och spelade av Anders Holmgren, bokhållare, född 1852 vid Holmsånger, Vesslands socken; började redan vid 7 års ålder spela nyckelharpa med så berömda läromästare som Erik Andersson (»Pingeln») och Daniel Skärberg.

N:o 20. Upptecknad av fil. kand. Gunnar Norlén efter fiolspelmanen C. H. Erlandsson, kopparslagare, född 1857 i By socken, Dalarna, men kom redan som barn till Upland.

N:o 21, 22. Upptecknade af fil. kand. Gunnar Norlén efter Gustaf Jansson, Ingstarbo (se »Polskor» N:o 42—49). N:o 21 kallas »Hållnäs-valsens»; N:o 22 »Tegelsmora-valsens».

N:o 23—29 äro upptecknade av kand. Wilhelm Lundgren efter J. O. Olsson (se »Polskor» N:o 63—68).

23. Efter Gustaf Strutz. Jfr. Leffler *Folkmusik från Norra Sörmland* n:o 7 och *Öster-Färnebo* n:o 90. Lefflers vals finnes tryckt som n:o 6 i »Quadriller, Valsar och Anglaiser, dansade i Stockholm 1818» (Leipzig. Breitkopf & Härtel).
24. Efter Gustaf Strutz. De båda första repriserna äro i dorisk kyrkotonart; den sista visar spår av mixolydisk tonart.
25. En vals helt igenom i moll — en ganska sällsynt företeelse.
- 26, 27. Dessa båda valser kallades »Systrarna»; härstamma från Gustaf Strutz, n:o 26 jfr. Leffler, *Öster-Färnebo* n:o 77.
28. Efter Gustaf Strutz. Jfr. Leffler, *Folkmusik fr. Norra Sörmland* n:o 36.
29. Efter »Byss-Kalle».

N:o 30—32 äro upptecknade av kand. Wilhelm Lundgren efter fiolspelmanen C. W. Medin; häradsdomare, Långtora socken, född 1839 i Giresta socken.

30. Har mixolydisk karaktär i 2:dra reprisen.

N:o 33—37 äro upptecknade av fil. lic. Pontus Liljefors efter fadern, handl. Anders Liljefors, född 1813 i Ehrentuna socken.

34. Har en något »modern» anstrykning i 1:sta reprisens kromatiska tonsteg; de båda övriga repriserna torde dock vara »äkta».

- 35—37. Jfr. Leffler, *Folkm. fr. N. Sörmland* vals n:o 53.

N:o 38, 39 äro upptecknade av fil. kand. Gunnar Norlén efter klarinettspelmannen C. O. Bodin, Upsala; har lärt av sin fader Zacharias August Bodin, bonde i Ramsta, född 1836, samt av spelmännen Forsell i Ramsta och Engström i Balingsta.

N:o 40. Upptecknad av fil. kand. G. Norlén efter klarinettspelmannen A. F. Frank, torpare, född 1855 i Vängsta, Jällsta socken. Valsen har tecken till dorisk karaktär i 2:dra reprisen. Jfr. durvariant hos Leffler, *Folkm. fr. N. Sörmland* n:o 97, *Nyckelharpspelet* n:o 20 sid. 70 samt *Svenska låtar, Dalarne III* n:o 701. Valsen förekommer i gamla notböcker, t. ex. »Samling av Quadriller, Valzer tillhörige Pehr Hasselroth» vals n:o 42 (Mus. Akad. bibl. I 2325).

N:o 41. Upptecknad av G. Norlén efter fiolspelmanen Aug. Bohlin (se »Polskor» n:o 86—87).

N:o 42. Upptecknad av G. Norlén efter fiolspelmanen Erik Pettersson, Tobo.

N:o 43. Upptecknad efter stallmästare O. Svensk, Österby Bruk. Valsen kallas »Uplandsvalsen».

N:o 44. Upptecknad efter klarinettspelmannen Jan Andersson, Villbärga socken; f. d. hemmansägare, född 1824 i Östra Veppeby, Veckholms socken.

N:o 45. Upptecknad av musikern Olle Gille efter f. d. organisten i Bälinge Joh. E. Eklund. Valsen har det underliga namnet »Brända handen» och torde delvis vara av modernt ursprung.

Polketter.

N:o 1—4. Upptecknade av fil. kand. G. Norlén efter P. J. Bodin, Karlholms bruk.

N:o 5, 6. Upptecknade av herr G. Bladini efter fiolspelmannen C. F. Haglund, Skå socken, Svartsjölandet.

N:o 7, 8. Upptecknade av kand. G. Norlén efter klarinettspelmannen A. F. Frank, Jällsta socken.

N:o 9. Upptecknad efter nyckelharpspelman E. G. Englund, Tierp.

N:o 10. Upptecknad efter fiolspelmannen C. H. Erlandsson, Rickomberga (se »Valser» n:o 20).

N:o 11. Upptecknad efter fiolspelaren C. E. Bergström, Kulla socken.

N:o 12. Upptecknad av Ragnar Sjöblom efter Albin Jansson, Häverö.

N:o 13. Upptecknad av kand. W. Lundgren efter J. A. Hallin, Upsala.

Marscher.

N:o 1—7. Upptecknade av fil. kand. G. Norlén efter P. J. Bodin, Karlholms bruk.

1, 2, 3. Härstamma från »Byss-Kalle».

4. Brudmarsch.

5. Brudmarsch.

7. Brudmarsch från Tolfta socken.

N:o 8. Upptecknad av kamrer Georg Bladini efter fiolspelman C. F. Haglund, skraddare, Skå socken, Svartsjölandet. Marschen kallas Bröllopsmarsch.

N:o 9. Upptecknad av G. Bladini efter fiolspelman G. H. Gustafsson, boende i Färentuna socken, Svartsjölandet. Marschen kallas »Brudmarsch från Upland».

N:o 10. Upptecknad av G. Bladini efter Karl Aug. Andersson, Upsala. Marschen kallas »Glögg-Marsch» och spelas mellan danserna.

N:o 11—14 äro upptecknade av G. Norlén efter häradsdomare Gustaf Jansson (se »Polskor» n:o 42—49).

11. Kallas »Ridmarsch» och spelades framför det ridande brudföljet; marschen går ovanligt nog i $\frac{3}{4}$ -takt och spelades sannolikt i ganska långsamt tempo.

13. Klarinett-marsch från Roslagen.

N:o 15. Upptecknad af F. M. Lindgren efter Björklund, Björklinge.

» 16. » » » » » Oskar Peterson, Björklinge.

N:o 17, 18. Upptecknad efter nyckelharpspelmannen C. G. Englund, Tierp. Marschen kallas »Mungalåten» och torde vara en variant på den marsch från Dalarna, som enligt sägen spelades när Carl XIV:s sarkofag drogs av 100-tals dalkarlar på en stor kälke till Stockholm. Överst på lasset satt en spelman, som vid Älvkarleö skall ha spelat denna låt.

N:o 19, 20. Upptecknade och spelade sv fiolspelman Wilhelm Gelotte (se »Polskor» n:o 50—57).

19. Brudmarsch efter »Byss-Kalle».

20. Känd under namnet »Gustafs skål». Till de 4 första takterna finnes texten:

»Gustafs skål!

Den bästa kung som Sverige eger!

N:o 21, 22. Upptecknad efter fiolspelmanen Aug. Bohlin (se »Polskor» n:o 86, 87).

N:o 23. Upptecknad efter klarinettspelmannen C. O. Bodin, Upsala (se »Valser» n:o 38, 39).

N:o 24. Upptecknad av fiolspelmanen C. H. Erlandsson (se »Valser» n:o 20). Till marschen finnes följande text:

Ät och drick, låt skålarna gå,

lägg bort den gamla sorgen

Jag stod här igår,

jag står här idag,

få se hur det går imorgon.

Ja, skam för den som icke

skålarna i botten dricke.

||: Ja, drick dem i botten ||

Så gör jag, hurra!

N:o 25. Upptecknad efter nyckelharpspelaren Carl Peter Östergren, skraddare, Hållnäs.

N:o 26. Upptecknad efter fiolspelaren O. Svensk, Stallmästare, Österby Bruk.

N:o 27. Brudmarsch, upptecknad efter nyckelharpspelaren Gustaf Svedmark, skomakare, född 1833 i Månkarbo, Tierp. Fadern var lärjunge till »Byss-Kalle»; även farfadern var spelman.

N:o 28. Brudmarsch upptecknad av Ragnar Schöblom efter Albin Janson, Gottsta, Häverö. Marschen spelades framför brudföljet på vägen till kyrkan, då Albin Janssons mormor gifte sig.

N:o 29. Brudmarsch upptecknad av kand. Wilhelm Lundgren efter J. A. Hallin, Upsala.

N:o 30. Upptecknad av kand. W. Lundgren efter Gustaf Bergström, Kulla socken.

N:o 31. Bröllopsmarsch upptecknad av musikern Olle Gille efter spelmannen C. A. Loberg, slaktare, Skärplinge, Öster-Löfsta.

N:o 32. Bröllopsmarsch upptecknad av fil. lic. Pontus Liljefors efter fadern handl. Anders Liljefors, Upsala. Första reprisen finnes i »Folkmusik från norra Sörmland» utg. av K. P. Leffler sid. 100, efter spelmannen Per Eriksson, Helgarö.

Gånglåtar.

- N:o 1. Upptecknad och spelad av A. Holmgren (se »Valser» n:o 17—19).
- N:o 2. Upptecknad och spelad av O. Svensk, Österby Bruk.
- N:o 3. Upptecknad av folkhögskoleföreståndare D. Blomqvist efter spelmannen Karl Sundelius i Balingsta.
- N:o 4. Upptecknad av kand. G. Norlén efter klarinettspelmannen A. F. Frank, Jällsta.
- N:o 5. Upptecknad och spelad av W. Gelotte, Skutskär.
- N:o 6. Upptecknad av F. N. Lindgren efter A. P. Björklund, Björklinge.
- N:o 7. Upptecknad av kand. W. Lundgren efter J. O. Olsson, Nora socken.
- N:o 8. Upptecknad av kand. W. Lundgren efter J. G. Lindgren, Älfkarleby, född 1858 i Hållnäs.

Steklåtar och Skänklåtar.

N:o 1—4. Upptecknade av fil. kand. G. Norlén efter P. J. Bodin, Karlholms bruk (se »Polskor» 1—34).

1. Steklåt efter »Byss-Kalle» med följande ord:

»Stekta harar, gödda svin,
ta'n i armen, sväng'en in
tills han stiger rätt uppå foten,
snett uppå skon,
lägg emot'en.»

2. Steklåt efter Erik Andersson, berömd nyckelharpspelare från Nöttö i Vesslands socken; även kallad »Pingeln»; var särskilt bekant för taktfast och hurtigt spel.

3. Skänklåt efter »Byss-Kalle» benämnd »Skålarna».

4. Skänklåt.

N:o 5. Skänklåt upptecknad av G. Norlén efter Aug. Bohlin (se »Polskor» n:o 86—87).

N:o 6. Skänklåt från Wessland, upptecknad och spelad av A. Holmgren (se »Valser» n:o 17—19).

N:o 7. »Brännvinslåt» upptecknad av F. N. Lindgren efter Björklund, Björklinge. Låten härstammar från Anders Ljungkvist (»Gås-Anders»); spelades när starkvarorna bars in.

Visor och danslekar.

N:o 1, 2. Upptecknade av Wilh. Gelotte, Skutskär.

1. Skarv-visan. Upptecknaren meddelar om denna följande: Vid kalasen på landet, då gubbarna börjat »bli i tagen», var det alltid någon, som föreslog, att man skulle dansa på skarven. Meningen härmed var att gubbarna ville visa, att de ej druckit mer än de kunde stå för, ty det fordrades god balansering vid skarvdansen, som tillgick sålunda, att den dansande skulle figurera på en av skarvarna mellan golvtilljorna från ena sidan av rummet till den andra och åter. Men det hände ofta, att den dansande vinglade över till en annan skarv, innan han hunnit över rummet. Under det dansen pågick, brukade de övriga sjunga »Skarv-visan». En variant från samma trakt hos Louise Hagberg, Skarvdansen, i Rig 1921 sid. 185—187. En annan melodi (fr. Västmanland) meddelas av Dybeck i Runa 1842, häfte 2 sid. 21. Samma melodi, fast i dur, i st. för den västmanländska melodins mollton, är funnen på Åland av prof. Otto Andersson: *Dans på skarven* i Budkavlen årg. III, 3 sid. 83 (Vasa 1924).

2. Folkmelodi, till vilken uppt. dock ej kände orden.

N:o 3, 4. Upptecknade av G. Norlén efter P. J. Bodin, Karlholms bruk.

3. Beväringsvisa från 1845.

4. Folkmelodi, till vilken meddelaren dock ej kände orden.

N:o 5. Upptecknad av G. Bladini efter P. F. Lundqvist, bonde, Skå socken, Svartsjölandet.

N:o 6—9. Upptecknade av fil. lic. Pontus Liljefors efter »Mor Lindros», ladugårdspiga på Kvarnbo, född omkr. 1820 i Junkil.

6. Danslek. En variant av denna finnes i Nils Anderssons Dalasamling II n:o 492. Jfr. Sv. fornsånger, Sånglekar n:o 89 och Carlheim-Gyllenskiöld *Visor och melodier* n:o 125.
7. Trettondagsvisa. Finnes många varianter. Äldsta trycket finnes i ett samlingsband »Utvalda Historier» Tom I sid. 579 n:o 39 (Upsala Universitets bibliotek). Vistrycket är danskt och från 1674.
8. Spelmansvisa. 2:dra rep. jfr. Fredmans epistel n:o 34.
9. Danslek.

N:o 10, 11. Upptecknade av Ruben Liljefors efter hans fader, Anders Liljefors.

10. Denna visa förekommer på olika ställen i landet fast ej med denna melodi. Författad av Olof v. Dalin. Se Afzelius' Afsked af svenska folksharpan, mel. n:o 10 sid. 88.

11. Melodien allmän, vilket däremot ej torde vara fallet med orden. Se Filikromen VII. 10. Rosenberg I, 39 och Skånska melodier n:o 81.

N:o 12. Upptecknad av Ruben Liljefors efter hans mor, Maria Margareta Liljefors, född Lindbäck, 1829 i Upsala. Varianter på denna visa förekommer hos några uppländska spelmän. Jfr. Wiedes handskrift *Svenska folkvisor* n:o 85, Fredin *Gottlandstoner* n:o 76, Svenska låtar, Dalarna n:o 917. Visan är tryckt hos Norberg, Göteborg 1837.

N:o 13—16. Danslekar upptecknade av R. Liljefors efter fru Maria Wilhelmina Lundberg, född Wennström, i Tensta (nu bosatt i Gävle), som hört melodierna av sina föräldrar; fadern född 1825, modern Karin Ersdotter 1827.

13. Jfr. *Svenska fornsånger*, Sångelekar n:o 60. Melodien är förmodligen en variant till sångleken n:o 73 »Klippingshandskar» och Fredmans sånger n:o 20 »Mina björnar samlen eder». Visserligen är den rätt skiljaktig från dessa två varianter, men »Klippingshandskars» melodi har på 1700-talet använts till friarevisor med svar, alltså visor av samma typ som den här meddelade. Se Nils Dencker: *Melodien till Klippingehandskar* i festskriften till prof. Otto Andersson (1929).

16. Jfr. *Svenska fornsånger*, sånglekar n:o 88, och Carlheim-Gyllenskiöld, *Visor och melodier* n:o 103. Utan melodi hos Nicolavius, *Folklivet i Skytts härad* sid. 89 (3:dje uppl.).

N:o 17—21. Visor upptecknade av R. Liljefors efter fru Lundberg (se ovan).

20. Jfr. Fredin *Gottlandstoner* n:o 10.

21. Jfr. J. N. Ahlström, 300 nordiska folkvisor n:o 10, Karl Bohlin: *Folktoner från Jämtland* n:o 21, Fredin: *Gotlandstoner* n:o 51, Bondessons *Visbok* n:o 135, Sv. låtar, Dalarna II n:o 532. Utan melodi hos Grip, *Svenskt allmogeliv* sid. 203—5, där det meddelas, att författarens namn Jan Erik Lindqvist utläses av initialerna till strofernas begynnelsebokstäver.

N:o 22. Danslek upptecknad av R. Liljefors, som hört den i Upsala på 1870-talet. Jfr. *Svenska fornsånger*, sånglekar n:o 90, Svenska låtar, Dalarna II

n:o 671, utan melodi hos Grip, Sv. allmogeliv s. 223. Melodin återgår genom sin taktväxling till de gamla dansernas indelning i fördans och efterdans.

N:o 23. Barnvisa, upptecknad av, R. Liljefors, som hört den i Uppsala på 1870-talet. Jfr. Carlheim-Gyllenskiöld, *Visor och melodier* n:o 99.

N:o 24. Upptecknad av kand. Wilh. Lundgren efter Gustaf Bergström, Kulla socken. Orden till visan kände spelmannen ej till.

Vall-låtar.

N:o 1. Upptecknad av Wilhelm Gelotte, Skutskär; vall-låten visar likhet med dylika från Dalarna.

N:o 2. Upptecknad av fil. kand. G. Norlén efter P. J. Bodin, Karlholms bruk.

N:o 3. Upptecknad av G. Norlén efter häradssdomare Gustaf Jansson, Ingstarbo. Denna vall-låt är i olika varianter spridd över svenskt område, hos oss och i Finland. Den förste, som publicerat den, var Rich. Dybeck. Den ingår i hans »Svenska folksmelodier» som n:o 65. Han hade fått den från Hälsingland av S. H. Wagenius, som meddelat följande angående visan. Början föreställer, att en vallflicka söker en förkommen ox eller tjur i skogen. Därpå följer djurets bölande svar. Då uppstämmer flickan i sin glädje en sprittande polska. En variant är funnen av Aug. Bondesson i Halland. Jfr. också David Arill »Bondespelmän från norra Bohuslän» n:o 11 (*Folkminnen och Folktankar* 1918) samt Otto Andersson »Über schwedische Volkslieder und Volkstänze in Finland» n:o 15 (*Brage* III s. 175).

N:o 4. Hornlåt från Frösunda socken; blåstes i en hage vid Lännsjön. Tryckt i Runa 1865, utg. av Dybeck, i en artikel om Roslagen.

N:o 5. Upptecknad av docent Joh. Götlind efter fru Ingrid Eriksson, född 1859 i Ingeborgbo i Östervåla. Fru E. i St. Laggebo, Östervåla, hade lärt låten som liten av Kristin i Stigmota, född i Ragnebo. Fru E. använde den som locklåt till kor under sin vistelse vid en fäbod, som förr fanns i Östervåla.

N:o 6. Upptecknad av fil. lic. Pontus Liljefors efter fadern, handl. Anders Liljefors, som hört sin mor sjunga den hemma i Ehrentuna.

ANVÄND LITTERATUR

- AFZELIUS: Afsked från svenska folksharpan. Stockholm 1848.
- AHLSTRÖM, N. J.: 300 nordiska folkvisor.
- ANDERSSON, OTTO: Stråkharpan Helsingfors (1923).
- — Djävulspolskan Brage VII (1913).
- — Dans på skarven Budkaveln III (Vasa 1924).
- — Über schwedische Volkslieder und Volkstänze in Finland Brage III.
- ARILL, DAVID: Bondespelmän på norra Bohuslän (Folkminnen och folktänkar 1918).
- BAGGE, JULIUS: Polskor från Uppland och Södermanland. Stockholm 1880.
- — Polskor från Östergötland, Stockholm 1879.
- — Polskor och högtidsstycken från Gotland, Stockholm.
- BOHLIN, KARL: Folktoner från Jämtland. Sv. landsmål Bd II, 10.
- BONDESSON, AUG.: Visbok. Stockholm 1902—03.
- CARLHEIM-GYLLENSKIÖLD: Visor och melodier. Sv. landsmål VII, 7.
- DENCKER, NILS: Den finländska djävulspolskan i Sverige. Budkavlen VII n:o 4 (Åbo 1928).
- — »Melodien till Klippingehandskar» i festskrift till prof. Otto Andersson. Budkavlen. Åbo Akademi. (1929).
- DYBECK, RICHARD: Svenska folkmelodier. Stockholm 1853—56.
- — Runa 1842, 1845, 1865.
- Filtikromen: VII. Stockholm 1850—65.
- FREDIN, AUG.: Gotlandstoner, Sv. Landsmål 1926.
- GRIP, ELIAS: Svenskt allmogeliv. Stockholm 1917.
- HAGBERG, LOUISE: Skarvdansen, Rig 1921.
- LEFFLER, K. P.: Öster-Färnebo. Sv. Landsmål 1910.
- — Folkmusik från norra Sörmland. Södermanlands Fornminnesförening. Stockholm 1900.
- — Nyckelharpospelet på Skansen. Stockholm 1899.
- LINDGREN, ADOLF: Om polskemelodiernas härkomst. Svenska landsmålen 1893.
- NICOLAVIUS: Folklivet i Skytts härad. 3 uppl. Lund 1908.
- Polskebok från Upland daterad 1864. Musik. Akademiens bibl. Stockholm.
- ROSENBERG, A. G.: Svenska danspolskor I, II, III. *Samling* Quadriller m. m., tillhörig Pehr Hasselrot. Musik. Akademiens bibl. (I 2325).
- Skånska melodier*: (Nils Andersson). Sv. landsmål XIV, 1.
- Statens offentliga utredningar*: Allmogeforskningen i Sverige och dess nordiska grannländer. Stockholm 1924.
- Svenska fornsånger*: (Arwidsson, A. J.) Stockholm 1834—42.
- Svenska låtar*: (Nils Andersson) Dalarna, Hälsingland. Stockholm 1922—28.
- Traditioner* av svenska folkdanser IV. (Åhlström, O.) Stockholm 1815.
- Upland*: utg. av human. vetenskapssamfundet. Uppsala 1908.
- Upländska spelmanstäfningarna* 1909, utg. av Uplands nation. Stockholm 1909.

INNEHÅLL.

	sid.
Förord	5—20
Musik:	
Polskor	21—50
Valser	51—67
Polketter	68—71
Marscher	72—82
Gånglåtar	83—85
Steklåtar och skänklåtar	86—87
Visor och danslekar	88—98
Vall-låtar	99—100
Uppgifter och anmärkningar till melodierna	101—116
Använd litteratur	117